

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unitatea

Fóe bisericescă-politică.

InsertiuniUn şir garmond:
o dată 14 fil., a doua órá
12 fil., a treia órá 10 fil.Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la «Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unității»

în

Blaş.

Anul XII.

Blaş 24 Maiú 1902.

Numérul 21.

Politica de colonizare a guvernului.

Guvernanților nostri li-se pare, că mijlócele de a magiarisa naționalitățile nemagiare prin scólă, nu conduc la scop, și așa de câți-va ani în cóce aplică cu mare zel alt mijloc, și acesta este colonizarea magiarilor în ținuturi locuite de alte naționalități. Spre scopul acesta nu se împart numai domenii de ale statului, ci se cumpără și proprietăți private.

Casul mai recent este cumpărarea dominiului de la Ferihaza nu de parte de Ibaşfaléú în comitatul Têrnavei mari. Dominiul a fost al conților Haller și are o estensiune de 1278 jug. catastrale, din cari înse de o cam dată numai 771 se vor distribui între 38 coloniști, cărora pe lângă distribuirea de pământ li-se pun în prospect și alte favoruri. Planul de colonizare pe dominiul de la Ferihaza a fost desbătut în o conferință ținută la 15 Maiú a. c. în casa comitatului Têrnavei mari, la care conferință, pe cum aflam din foile magiare, pe lângă comite, vice-comite și câți-va oficiali din comitat au participat și emisii ministeriului de agricultură în frunte cu consilierul de secțiune Lovas Sándor.

După ce colonisările cu locuitorii aduși din părțile ungurene nu au succes, planul e, că la Ferihaza să se colonizeze secui de confesiunea ev. reformată, cari vor primi pământ în preț de 7500 cor. cu condițiunea de a-l rescumpăra prin amortisațiune în decurs de 50 ani. În primii doi ani vor plăti câte 2% din prețul locului, adevă căte 150 cor. pe an, în anul al 3-lea 3%, adevă 225 cor., érá din anul al 4-lea în colo câte 4% sau câte 300 cor. Venitul minimal al unui colonist este calculat în 790 cor. la an, așa cât și după solvirea ratelor de amortisațiune îi rămâne 490 cor.

Cestiunea colonisărilor sistematice, așa cum le face guvernul, nu ne pôte lăsa indiferenți. Nu. fiind că ea se face pe banii statului, cari se adună și din grelele contribuțiuni, ce zac pe umerii nostri, prin urmare așteptăm și pretindem, că dacă statul împarte pământ între cei lipsiți, să împartă și

poporului nostru, care cu averea și cu sângele concurge la susținerea și apărarea statului. De óre ce e just și echitabil, că dacă la suportarea sarcinilor publice concurgem toți fără deosebire de limba și religiune, și din beneficiile și avantajile, ce le ofere statul, să se împărtășescă de o potrivă cetățenii, ori și cărei naționalități ar aparține ei. Pe cum vedem înse la noi colonistii sînt numai magiari și încă mai ales de confesiunea ev. reformată; adevă cu banii publici guvernul ajută numai o naționalitate și o confesiune în detrimentul celor alalte. Prin politica sa parțială și nedreptă guvernul provócă numai indignațiunea celor alaltii cetățeni, cari ar avé lipsă de pământ, și pe nedreptul sînt preterați. Cum că o atare politică de a provoca nemulțămiri și chiar frecări între naționalități nu pôte contribui la consolidarea statului, și că prin urmare nici nu pôte fi patriótică, numai cel cu totul preocupat și orbit de șovinism nu o vede.

Cestiunea ni-se presentă și mai îngrijitoare, când scim, că colonisările se fac cu scopul de a întări elementul magiar în mijlocul poporului nostru și prin acésta peincetul a ne magiarisa și a-l contopi în cel magiar; mai în colo fiind colonistii de altă religiune poporul nostru prin contactul cu ei primește obiceiuri de ale lor și pe nenesimțite se elătină și în credința sa. Deci pentru noi colonisările, așa cum le esecută guvernul, cuprind în sine primejdie dúplă: și din punct de vedere național românesc și din punct de vedere religios.

În deosebii poporațiunei române, în mijlocul cărei se fac colonisări, i-se dá o grea lovitură. Prin aceea, că dominiile, din cari trăia acésta poporațiune lucrându-le pe bani ori în parte, se dau colonistilor, aduși scie Dumnezeu de unde, vechii locuitori, dacă nu voesc să piară de fóme, sînt siliți să-și părăsescă vetrele străbune și să íea lumea în cap emigrând în țările vecine ori chiar în America. Și crede guvernul, că politica sa atât de injuriósă pentru locuitorii băstinași ai comunelor, în cari duce colonistii străini, să fie însoțită de binecuvîntarea cerescă? Acésta e cu neputință.

Datorința noastră este de a protesta cu totă ocașiunea în contra politice de colonizare, ce se practiséză în țara noastră. Locuitorii, cari prin colonisațiune se véd lipsiți de mijlócele de traiú și amenințați în subsistența lor, au să înainteze representațiunii la locurile competente și să stăruescă din tóte puterile, ca să se parțeleze între dînșii dominiile, din cari au trăit până acum, și în cari le zac osemintele părintilor. Se înțelege de la sine, că împărțirea pământului să o cêrá pe lângă condițiunile, cari le ofere și colonistilor, ce voesc a-í aduce guvernul din alte ținuturi.

Protestările în contra colonisării cu străini a comunelor noastre și pretensiunile de a se distribui între poporul nostru moșiile destinate pentru colonisări să le repetim cu totă ocașiunea, în representațiunea comunală, în congregațiunea comitatensă, în presa și adunări poporali și prin memorande, ca să nu se pótă zice, că noi prin tăcerea noastră am aproba politica de colonizare a guvernului ungar.

„Gott erhalte“ interzis. — În sêptemâna trecută au fost mari serbări în Budapesta, la cari a participat și Maestatea Sa, mai mulți arhiduci și arhiducese, și membrii ai casei domaitóre.

Serbările în ziua primă au fost deschise cu imnul poporal „Gott erhalte“ pe care după cum scriú foile magiare, — cu mult nêcas — publicul l-a ascultat cu capetele descoperite.

În ziua a doua a serbărilor — serie „Magyarország“ cu multă bucurie — „Gott erhalte“ nu s'a mai cântat, și mai mult, afirmă că nu s'a cântat la espressa dorința și poruncă a Maiestății Sale.

Firesce că foile magiare au iubilat de bucurie că „imnul urgisit“ nu se va mai cânta în Ungaria nici când la nici o serbare, afară de celea militari.

Bucuria patrióților a fost de scurtă durată.

„Budap. Tnd.“ drept desmintire a celor scrise în cestiunea acésta de pressa magiară — dá un comunicat oficios și între altele serie următórele:

„Din imprejurarea, că la a doua serată a jocului cavaleresc musica militară n'a

„SUVENIR DE BLAŞ“

cuprinde diferite vederi din Blaş de o frumseță admirabilă, și esecutate artistic.

Costă numai 1 cor.

cântat imnul poporal, cu ocazia sosirii Maiestății Sale, foile opoziționale trag concluziunea. că cercurile normative nu mai țin samă de cântarea imnului poporal în Ungaria.

Drept lămurire declarăm că în partea această nu s'a făcut nici o schimbare în regulamentele existente și că nimeni n'are intenției de a face o alt fel de schimbare.

Faptul e că Maiestatea Sa a împărțit verbal organelor curții și a dispus ca de data această musica să nu-l primescă cu imnul poporal, nici să nu-l cânte când se va depărta, fiind că s'ar pute întâmpla să vină mai târziu și se plece mai curând de la serbare. Această și nimic alt ceva n'a fost cauza pentru care imnul nu s'a cântat."

Foile magiare s'nt tare opărite după acest comunicat.

Congresul bisericii sârbesc se va deschide în curând și alegerile deputaților pentru congres s'au început deja. S'nt lupte mari între radicali și moderați. Noul comisar regesc la congres va fi Tallian Bela. Radicalii și-au pus 28 de candidați mireni și 16 din cler. Dintre 50 de mandate se crede, că radicalii vor dobândi majoritatea.

Dieta provincială a Bucovinei se anunță din partea competentă, ce se va deschide în jumătatea a doua a lunii viitoare. Cel 30 deputați ai dietei bucovinene s'nt — după Bukovinaer Journal — împărțită în modul următor: Români 13 mandate, germanii 7, arman-poleni 5 și rutenii tot 5 mandate.

Revistă politică.

Afaceri interne. Delegațiunea ungară își continuă ședințele sub presiunea contelui Iuliu Andrassy. Ministrul president austriac Dr. Kaerber însoțit de ministrii Call și Böhmbawerk, a sosit la Budapesta, unde împreună cu ministrii Széll, Lukács, Darányi și Láng, au început pertractările. Chestiunea pactului economic și a tarifei vamale e foarte incurcată, și rezolvarea ei presintă mari dificultăți.

Partidul kosuthist oficial aduce la cunoștință, că deschide în tota țara o acțiune pentru crearea teritoriului vamal independent. În fața acestora atât poziția lui Széll, cât și a lui Koerber, e foarte critică.

Széll s'a angajat prea mult prin declarațiunile sale făcute în parlament, că va sta neclintit pe lângă postulatele ungare așa, în cât cu greu îi va pute face guvernului austriac concesiunile cerute.

Franța și Rusia. Președintele republicii franceze Loubet a sosit deja în Rusia să reîntoacă Țarului visita ce a făcut-o astă toamnă francezilor.

În portul de la Cronstadt sosirea escadrei franceze a fost salutată cu 21 lovituri de tun, la cari au răspuns tunurile vaselor franceze.

Președintele Loubet a părăsit vasul francez și însoțit de marele duce Alexej, pe un vaporeș, s'a dus până la yachtul „Alexandra,” pe bordul căruia se află Țarul. La întâlnire și-au strins mâna cordial. Yachtul a plecat apoi la Peterhof, de unde au continuat călătoria cu trenul.

Pressa rusescă publică din incidentul acesta articoli elogioși la adresa Franței și a dupei alianță.

Toastele spuse de Țar și Loubet, la banchetul din a l. c., dat în marele palat din Carsakope-Szelo, au avut un caracter eminent politic, ambii accentuând pretinția și strinsa alianță ce unesc Franța și Rusia.

Spania. Spania în 17 a serbat urcarea pe tron a tinerului ei rege Alfonso XIII. Din incidentul acesta Madridul plutea în splendore, mai ales pe unde a trecut cortegiul festiv.

În cortegiul au luat parte grandii spanioli în costumuri de gală. Cortegiul a plecat din palatul regal spre sala ședințelor, unde regele Alfonso XIII. a ocupat tronul și s'au făcut urările, după cari preș. Camerelor întrunite, marchisul Bega de Armijo a adresat Regelui întrebarea:

— Dispus ești, Maiestate, se faci aci înaintea camerei întrunite jurământul regesc prescriș de art. 45 din constituție?

Regele a răspuns liniștit și clar:

— Jur, că voi respecta constituția țării și legile ei și mă voi îngriji, ca și alții să le respecteze. În toate faptele mele mă voi fi condus de fericirea poporului meu. Dacă voi face ast fel Dumnezeu să-mi răsplătescă, ér dacă nu, El să mă tragă la răspundere.

Acesta este textul vechiului jurământ regal spaniol.

Serviciul divin s'a sevârșit în catedrala San-Francisco, care strălucea într'o pompă uimitoare.

FEUILLETON.

Disertațiune

la ședința festivă aranjată de institutele de învățămînt gr. cat. din Beiuș, cu ocaziunea aniversării de 50 ani a preoției P. S. și Escellentissimului Domn Episcop-Patron Michail Pavel,

ținută de F. C. Bontescu, stud. în cl. VII. gimn.

Este un fapt mai pe sus de ori ce îndoielă, cum-că în veacul nostru prin înaintarea enormă a științelor s'a înmulțit și îngrămădit materialul de învățămînt într'atâta și în școlile medie, că creșterea morală a tinerimei a devenit un ce secundar; pentru aceea părinții au strictă și sfîntă datorință între ast fel de împrejurări a se îngriji, ca creșterea fiilor lor să fie asigurată nu numai prin disciplina școlară, ci și de acasă.

Instituțiunile firesci pentru creșterea tinerimei s'nt familia și școla. Acestea s'nt o pregătire într'adevăr necesară, fără de care noi nici odată n'am fi, ceea ce am pute să fim, ori cât de înzestrați am fi de la natură.

Chiar între ómenii celebri anevoe se va găsi vre-unul, care să nu fi înghițit pulberea școlii. Școla este ușa civilizațiunii și culturalei. Dar, ca ori ce lucru bun, școla poate duce la rezultate contrare celor așteptate, dacă nu este bine organizată, conform recerințelor societății și

rațiunii omenești. Instrucțiunea singură fără educațiune, adică fără cultură este cu mult mai rea și mai periculoasă de cât ignoranța. Este o maximă veche, că știința fără virtute este o armă în mâna nebunului sau a criminalului.

Înse celor mai mulți părinți evitarea acestui rău a fost și este anevoișă, nefiind în orașul său locul unde se susțin institutele de creștere, unde fiil lor sub o conducere și supraveghiere adevărat părintească să pótă fi crescuți conform tuturor recerințelor pedagogiei și religiunii. Acesta lipsă a fost greu simțită de românime, și mai ales, de românimea din părțile ungurene și bihorene, căci ardelenii își aveau Blașul. minunatul Blaș cu așed-mintele lui culturale răspânditoare de lumină. Bihorul își are și el mai de un veac Beiușul cu gimnaziul său, dar comunicațiunea cu Beiușul până în timpurile mai apropiate era cu totul grea, deci și tinerimea, ce alerga la Beiuș era numai o mică parte a acelei tinerimi, pentru care a fost indicat.

Cu timpul stările s'au mai îmbunătățit în cât-va. Dar totuși lipsele erau multe, între cari cea mai mare a fost lipsa unui camin, unui culb sfînt, unde tinerimea să fie îngrijită și scutită de multe pericole.

Tinerimea română, care trebuie crescută în spiritul părinților, în iubirea așed-mintelor culturale-bisericesci, în cultivarea limbei și obiceiurilor strămoșesci a avut și are lipsă de un asemenea culb, are lipsă pentru că ea trebuie scutită, crescută și educată. Ea trebuie educată, pentru că ea este speranța, ea va fi chemată odinioară a realiza aspirațiunile națiunii sale; tinerimea va forma mai târziu — ieșind dintre zidurile

sfînte ale institutelor de învățămînt și creștere. — inteligința noastră!... ea va fi capul, ea va fi conducătorea destinelor națiunii sale.

Tinerimea română, în cea mai mare parte a fost și e săracă, lipsită de mijlocele materiale, pentru a-și pute însuși o cultură exemplară. Tinerul sărac e silit a petrece ani de a rindul în o societate cu totul inconvenientă, stricăcioasă și periculoasă pentru el, locuind la nisece ómeni săraci și neculți. Înfința acelor, cari îl impresoră și cu cari în contact zilnic, se va lipi și de el. O ast fel de societate împedecă apoi nu numai studiarea ci mai ales bate cătră corupție.

Noi Români am simțit foarte greu această lipsă; dar mai ales în Beiuș, unde și așa orașul fiind mic sărac și delăsat, tinerimea a fost silită se creacă între tristele împrejurări ale miseriei, și vedem atât profesorii, cât și părinții suspinând de durere la vederea lipsei, din care provinea decadența culturalei române de aici.

Întru evitarea și ameliorarea acestor rele pe viitor, și întru a crește o tinerime model cu știință și moralitate, vedem, ridicându-se prin bărbăți mari ai națiunii, internatele pe lângă gimnaziul, ér unde ridicarea unui internat de o cam dată e cu neputință, vedem publicul mare românesc înfințând „masa studenților” adunând parale prin colecte, petreceri, concerte etc. Așa a fost ridicat Internatul Vancean de băeți din Blaș, așa vedem ridicat Internatul Pavelean de băeți din Beiuș; ér masa studenților din Brașov, Sibiu, Brad, și în timpul din urmă în Blaș o vedem înfințată de marea societate română, tot cu acel nobil și sfînt scop de a ușura lipsele tinerimei române.

Corespondințe.

SCRISORE DIN BUCURESCI.

— De la corespondentul nostru particular. —

— 1 Maiu st. v. 1902.

(Sărbătorea de 10 Maiu. — Remanierea Ministerului.
— Emigrarea Evreilor. — Propagandele rusă
și catolică.)

(*Sărbărea de 10 Maiu.*) Cu totă rana ce ne-a adus crisa financiară, să fac sfurtări atât din partea guvernului cât și a capitalei pentru a să sërba ziua de 10 Maiu din acest an cu o mai mare solemnitate. Causa acestei deosebite solemnități este pătrarul de socol de la resbel și declararea independenței României! Să spunne, că cu acēsta ocaziune vor defila 60 de mił armată; defilare nu să va mai face ca până acuma pe bulevardul Academiei său Universității înaintea statuei lu Mihaiu eroul, fiind prea îngust locul pentru atăta armată, ci se va face de la Șosea (șosea Kiselef) capul călei Victoria, pe noul bulevard Colțea, pe care deja la întretărierea stradei Romane sa ridicat tribuna, unde Regele va primi defilarea și unde Mitropolitul primat va sfinți cele 40 drapele noi lucrate la Berlin, și cari costă peste 40 mił franci.

Ziarele spuneau, că vor fi convocate pe acel timp și corpurile legiuitoare, atât pentru a da o mai mare splendore acestei sərbări, cât și pentru a să vota ore cari lgi financiare mai urgente. Până azi nu vè pot comunica înse nimic sigur în acēsta privință.

Să mai afirma, că tot cu ocaziunea de 10 Maiu să vină la Bucuresci și studențimea Universitară din Grecia, întorcând ast fel visita Universitarilor din România din anul trecut. Acēsta contra visita să va face înse.

cu altă ocaziune și după aplanarea unor micel incidente de politete. De un singur lucru să teme înse mai mult azi oficialitatea, ca ploile, cari au început și continuă de câteva zile, să nu ne conturbe sərbarea acēsta rară.

(*Remaniere Ministerială.*) Nu cred, cel puțin eu nu-mi aduc aminte, ca aci la noi să fi stat la putere acelaș Minister întreg, doi ani fără schimbări, fie sub liberali fie sub conservatori; ba sa întâmpalat casuri, ca un portofoliu său dōnă devenite vacante prin o împregiurare ore care, din cauza prea multor concurenți, spre a le mai prelungi speranța unor și a nu indispupe pe alții, său ținut ad interim de alți Ministri pe timp nedeterminat, până ce adecă interesele partidului cere acēsta. . . . Tot așa stăm și azi: nu avem Ministru la Resboiu și la Esterne; la cel de autăiu este ad interim Dl. Sturdza Ministrul financelor, la al doilea Dl Brătian Ministrul lucrurilor publice. Să zice înse — și ca de obicei, ce să zice astăzi: să deszice mâne — că înainte de sərbarea de 10 Maiu să va completa și că să va face și o remaniere cu alte trei personalități mai marcante, și ast fel nu numai că Ministrul se va întregi dar se va și re-nova în parte pentru a fi împunător și mai durabil! Să dee Dumnezeu să ajungem și în țara românescă să vedem o stabilitate la Ministri și la toți cei mari chemați a pune țara la cale, dar așa raritate nu sa mai vèdut în țara noastră, unde în ori ce partid să găsească câte 20 aspiranți la titluri de ministri!

(*Emigrarea Evreilor.*) Din mai multe părți ale țării să semnēză ér pregătirile Evreilor de a emigra în America. În adevăr, că a și plecat și vor mai pleca încă; nu este înse așa de colosală acēsta emigrare cum pōte crede cineva. În tot cazul, nu

vor pleca din țară nici 1000 pe an, și chiar de ar pleca acest număr în fie care an, totuși nu se va simți descreșterea lor, dat fiind, că ei să îmulsească mai tare de cât Români nostri, și de altă parte ne vin și alții în locu-le din Rusia și Galiția său că să mai reintore din America din cei plecați deja!

Am înțelege să plece în fie care zi câte 1000 în trenuri de câte 20 vagoni, și chiar și atunci ar trăbui României, cel puțin nu an ca să-i tēcă pe toți peste graniță (cam 400 mił căți avem în România), și întebuințând spre acest scop în total vr'o 400 de trenuri cu un număr de peste 8000 vagoni. Acēsta nu se va întâmpla nici odată, pentru că după sistemul emigrărilor de azi, nici odată numărul actual al Jidanilor români nu va scădea, căți dispar atăția rēsar. Până azi nu au găsit ei o țară ma bună pentru 'ei ca România și pōte felix Hungaria Dvōstră!

De mirat este înse faptul, că pe când adevărații Români și adevărații patrioți ai acestei țări, vèd cu bucurie aceste emigrări ale ebreilor și le-ar da și ceva bacșiș de drum pentru a scăpa țara odată de ei, pe atunci o parte dintre politicianii filosemiti și chiar o parte din pătura oficială doresc a să împedeca acēsta emigrare! Cine scie ce farsă și politică șirētă conțin și acestea emigrări?

(*Propagandele: panslavistă și catolică.*) De cât-va timp s'a început la noi o discuție asidnă de protestări pri ziare în contra celor două propagande: propaganda ortodoxă, pravoslavnică, muscalēscă, panslavistă, pan-lenistă său cum săi zic mai bine, și propaganda catolică, său să-i zic și la asta „panslavistă;“ dar n'am vèdut un singur ziar, care să facă o deosebire între aceste două propagande. Acestor ziare le este egală și într'o formă de periculōsă atât propaganda

Beiușul e în privința acēsta mai favorit de sōrte, publicul e scutit de a da ostenēla și grija cea mare, căci Escelența Sa Michail Pavel, părintele diecesei nōstre, a luat totă ostenēla, tōte grijile asupra sa și din iubire și milă, ce păstrēză față cu cei lipsiți și față de neamul sēu, a ridicat palat pentru educarea tinerimei române din Bibor și părțile angrene.

Anul 1891 a fost anul, în care acest nou palat a fost deschis, ca aci tinerimea română, sub o supraveghiere într'adevăr părintēscă, să-și pōtă aduna în liniște neconturbată de nimenea cunoștințele și cultura de lipsă.

Mē simt slab și necompetent a vorbi aci despre acest institut — al cărui elev sum și eu — ci las să urmeze cuvintele istoriei. Etă ce cetim în istoria gimnasiului gr. cat. din Beiuș, cu care în strinsă legătură stă internatul, ca un factor binefăcător al culturei și științelor.

„Dumnezeul îndurării prin bărbați sēi aleși ne-a înseninat, ne-a înveselit. Fără a cadē în vina lingușirei, declar — zice autorul, meritatul nostru profesor Dl Tr. I. Farkas — că lui Dumnezeu i-a fost milă de diecesa Orădiu-Marț, pentru aceea ne-a trimis de Părinte pe Alesul sēu pe Marele Filantrop și Mecenat Michail Pavel!“

„Multe sînt virtuțile, cari împodobesc nobilul suflet, dar nici una nu e așa de mărētă ca desinteresata sa iubire față de s. Biserică și neamul sēu! Nespus de mari jertfe a adus pentru s. Biserică și cultura poporului român, dar cea mai prețioasă periă în cununa meritelor sale este întemeierea Internatului de băieți, numit după numele sēu „Internatul Pavelean“.

„Ca bărbat ieșit din sinul poporului în frumoșă sa viață, în comunicațiunile zilnice cu poporul — cu durere a observat, câte talente pier în obscurantism din pricina sērăciei, căți tineri lipsiți să luptă cu cele mai mari neajunsuri, cărora fōrte des le cad victimă. Și Lui i-s'a dat fericirea să vină într'ajutorul celor lipsiți! . . . A întemeiat pe speșele și pe teritorul „Fondului subsidiar Pavelean“ pentru creșterea morală și potențarea progresului Internatului în continuitate cu noul edificiu al „Fondului subsidiar Pavelean“ dat în folosința gimnasiului.“

Ită intențiunea mărētă, care a condus pe Escelența Sa întru ridicarea acestui Internat, cuvintele istoriei ni le spun tōte acestea atât de clar.

Lipsindu-se pe sine, a jertfit și jertfesc totul pentru înaintarea neamului sēu. Conduc de nobilul simțemint al milei și iubirei de aprōpelui, face tot posibilul pentru cultivarea poporului și a turmei Sale.

Și ore n'ar fi o rătăcire a se îngriji cineva mai mult de bunuri exterioare, de cât de cultura și cultivarea altora, pe cum tot o rătăcire ar fi din partea părinților nostri a se sili să ne lase mai bine avere, de cât o educațiune bună?!

Negreșit, averea e de lipsă și fie care e dator a munci, ca s'o cāștigne, atât pentru sine, cât și pentru ai sēi; pentru că viețuirea morală e fōrte grea și de multe ori cu neputință lipsit fiind de mijloce materiale.

E adevărat, că averea nu este și nu trebue să fie decăt un mijloc pentru cultura și scopurile nōstre morale, cari singure înaltă viața și dau însemnătatea și sfințenia, ce trebue să o aibă.

Pentru aceea nici popōrele nu păstrēză în memoria lor, de cât numele acelor bărbați, cari s'au distins, ca binefăcători ai omenimei său ai neamului lor prin fapte și sacrificii, său opere de sciință și artă.

Averile singure și plăcerile n'au cāștigat nimēnul respectul și iubirea nici a contemporanilor sēi, și cu atât mai puțin a posterității; — și putem adauge: nici adevărata fericire, pentru că este o lege binecuvintată a naturei omenesci, că omul nu pōte fi fericit, de cât trăind și lucrând pentru binele altora.

Și cu tōte acestea sînt mulți, cari află plăcere numai în înmulțirea averii lor și căutarea plăcerilor de rînd. Sînt puținul acei aleși! — mulțimea e cea mai mare parte egoistă și condusă de egoismul comun, nu vede și nu aude plānsul și durerile altora. Înaintea acestei mulțimi tōte sînt reduse la eul lor, în tōte acțiunile lor scopul este folosul propriu. — În inimile acestor fel de omeni înzădar vom căuta simțemintul milei său al iubirei de aprōpelui. — înzădar vè căuta simțemintul de frățietate, ce trebue să-l avem față cu de aprōpele nostru, acel simț, din carele provine reciproca iubire și legătura dintre omeni.

Escelența Sa, care tot de una a simțit milă și bunăvoință față de suferințele altora și tot de una îndemnat de acest nobil simțemint, a lucrat întru ușorarea suferințelor de aprōpelui sēu. — Iubirea și binefăcerea sînt însușiri innăscute și omul bun nu pōte și nu înțelege a-și căuta propria sa fericire, de cât pe acēsta cale.

Aceste simțeminte nobile ale Escelenței Sale s'au manifestat în gradul cel mai

ortodoxă sau mai corect „tarodoxă“ cât și cea „papistă“ cum o numesc ele pe acesta, ca cuvânt de dispreț.

Ei care știu acestea, nu sunt un catolic fanatic, dar nici un ortodox habotnic! Sînt înse un creștin de nație românească din moși strămoși, din cari unii, pe vremuri mergeau la biserica unită (gr. cat.) ér alții la cea neunită (gr. or. cum o cheamă ei.) și azi, pe cei cari suntem crescuți și născuți aici, bine înțeles, sângele și limba românească ce le păstrăm și iubim, ne atrag la biserica românească, unde auzim serviciul divin în limba noastră și unde ne spovedim și cuminecăm, și deci când voi încerca să fac o deosebire între acestea două propagande, și din espunerile mele sar vedea, că prefer pe cea catolică, nu mi se va zice, că sînt inamic al bisericii și credinței românești, ce să zice ortodoxă, ci că judec lucrul acesta, ca românul ce vrea să aibă și el o biserică românească, o limbă românească și o patrie română!

Să vedem deci care din acestea propagande are dorința de a ne conserva și garanta acesta avere scumpă: Patria și Naționalitatea română?!

Am putea discuta pe acesta temă zile întregi, ceea ce nu ne lartă cadrul unui ziar săptămânal ca „Unirea“ și deci voi reflecta de astă dată forțe pe scurt la cele mai prospete articole din ziarele noastre de aici.

Seriū ziarele de aci, că agenții ruși au trecut Prutul pe teritoriul român și îndemnă pe țaranii români să trecă în Basarabia (pe care ni-a răpit-o tot Rușii) și acolo vor căpăta pămînt la discreție, sau să se adreseze țarului Rusiei, care va sili pe regele Carol ca să le dea pămînt.

suprem față cu tinerimea română lipsită de mijlocele materiale, dar nu lipsită și de talent.

Acestel tinerimi, acestul viitor, a ridicat Escelenția Sa palat întru a fi scutiți în el de multe necazuri, nevoi și ispite, unde sub o supraveghiere și conducere adevărat părintească să primescă o ast fel de creștere, ca pășind ore când din acest institut, în viața publică să-și potă ocupa locul său cu demnitate și onore, fiind consciu de chemarea sa ca creștin, român și cetățean — și cu mândrie să potă zice: tot ce e bun, frumos și nobil în mine, aici mi le-am însușit în gimnasiul acesta, în internatul acesta.

Cu această ocaziune nu vorbesc spre a aduce laude și elogi!... Și ore puterea-și eu face acesta în mod demn?!... răspunsul e — nu!...

Că ce e acest internat pentru noi români, ne va arăta viața mereu progresătoare a națiunii române!... Că ce este pentru noi, Escelenția Sa ca părintele culturii române, enareză cu cuvinte neperitose institutele culturale ridicate de dînsul.

Pe lângă ast fel de probe eclatante ar fi și-ar rămâne o îndrăsnică încercarea mea. — Una înse trîbue să accentuez: nu este o vedere mai tristă și desgustătoare, de cât o națiune nemulțămitoare, de cât un popor nevrednic de marii săi binefăcători. — N'o zic acesta despre poporul român, pentru că noi nu sîntem chemați a presta lumei icoua rușinătoare a nevredniciei, ci din contră, dacă voim a fi și noi o țarie a patriei, națiunii și bisericii noastre, trîbue să ne apremăm binefăcătorii nostri cu vrednicia cuvenită.

Escelenția Sa Michail Pavel mai bine de o jumătate pe secol servește la altarul Domnului și ce a primit de la altar, altariului a și reînăpăiat, pe cum se zice la s. liturgie: „Ale Tale, dintru ale Tale, Ție aducându-ți de toate și pentru toate!“.

Propaganda acesta o fac acești agenți petema ortodoxismului, zicând țaranilor: „Regele Carol e catolic, papistaș, în timp ce Țarul tuturor Rușilor e bun credincios“... Ziarele de aci se revoltă în asemenea casuri, și cu drept cuvint, cerând de la Guvern măsuri serioase în contra acestor agenți periculoși, căci de, cine nu scie gândurile și scopurile moscoviților? Ei, în numele religiei ortodoxe, ce o avem în comun, ne oferă multe până căd la un moment dat, să ne ia țara și naționalitatea tot de odată. S'a vădut în Rusia alte poporă ortodoxe, dar nu de origine rusescă, cari să se roge în bisericile lor, în limba lor națională?

Ce au făcut Rușii cu Românii nostri în Basarabia? ceea ce ar fac cu toți Românii ortodoxi, mai ales când acești Ruși mai susțin și teoria, că noi încă sîntem de origină slavă ca și ei?...

Dar să vedem acuma cum stăm cu cea laltă propagandă, cu cea catolică? Archiepiscopul catolic din Bucuresci și-a clădit o casă pentru locuință, dar să-i zic, palat episcopesc, cum au toți Episcopii nostri. Acest lucru natural, este în ochii ziaristilor nostri un act de „propagandă catolică.“ Pote că Dlor ar voi ca capul religiei catolice să nu aibă domiciliu, ci să locuiască în bordei!

Că Românii își dau fetele la școlă în internatele de clăugărite ale catolicilor, éráși este „propagandă catolică“ deși nu-l forțază nimenea pe părinții români să-și dea acolo copilele. Dar vezi, că părinții săi convinși că din toate punctele de vedere, copilele lor afia acolo o educație mai îngrijită. Cetisem nu de mul într'un diar, care alt cum combate strașnic catolicismul, că Inspectorul Ministeriului de culte, în inspecțiunile ce fac acestor Institute catolice, au constatat

Tinerimea studiosă de aici e convinsă, și în adîncul inimei sale pătrunsă e de ideile Escelenției Sale; cunoscem noi tristul trecut, vedem frumosul prezente, cunoscem jertfele aduse, vedem nouăle sacrificii aducîndu-se, scim apreția neperitosele merite și cu o adîncă venerațiune ne uităm îndărăt la minunatele timpuri trecute la marii bărbați ai națiunii române, cari cu o inimă iubitore de jertfe în timpurile grele au desprețuit ori-ce ostenelă au jertfit cu totul pentru un viitor, de care ei n'au mai avut parte, a cărui lupte și victorii ei nu le-au mai ajuns; au jertfit pentru viitorul, carele sîntem noi prezentele și trecutul apropiat.

Noi sîntem culegătorii fructelor semănate de ei, noi simțim binefacerea și ușorința, până când ei au suportat ostenelă și grijile.

Astăzi scopurile lor sînt realizate!... și blăstăm fie pe acela, care nu se va sili a fi vrednic urmaș al acestor luceferi ai culturii și renascerii române.

Dacă cineva simte în inima sa și numai o schintelă de bunătate, să n'o lase a se stînge; s'o arete prin fapte și s'o desvölte prin cultură, prin studiarea vieții omenilor mari, căci numai așa pote fi omul în adevăr mare; ea este focul sacru, care cu cât arde mai viu, cu atât mai mult ne luminază, și încălzește viața. „Dumnezeu este iubire — și acela, care locuiesce în iubire, locuiesce în Dumnezeu și Dumnezeu înrînsul.“ (Ioan I. ep. c. IV. v. 16).

Acosta este gândirea, acestea sînt simțemintele noastre și ne bucurăm, că ne-am putut exprima aceste simțeminte în auzul tuturor și înaintea Escelenției Sale.

Iar cu acesta solemnă ocaziune, în acest nou palat dorim cu fiescă iubire Esc. Vostre încă mulți ani!!! spre a pută ajunge toate scopurile prefapte întru înaintarea turmei și poporului concredut păstoririi Vostre!

și curățenie mai superioară de cât în Școlile statului. . . .

Că Archiepiscopul și Metropolitul catolic de Bucuresci predică de pe amvon în catedrală apărând și susținînd religia catolică, érá-și este „propagandă catolică“ și nu o datorie a lui, cum e și datorie mitropolitilor și episcopilor nostri să ne predice în bisericile românești, ba chiar ar fi bine, că dacă ortodoxismul este amestecat prin acesta propagandă catolică, să urce și Mitropolitul nostru amvonul catedralei și se apere și susținea tot așa de bine religia ortodoxă și superioritatea ei pentru mîntuirea nemului românesc pe pămînt și a tuturor poporilor în cea laltă viață. . . .

(Va urma.)

DIN BULGARIA.

— *Correspondință particulară a „Unirii“.* —

Sofia, 12 Maiu n.

(Turcii și Bulgarii. — Sobrania. — Un incident. — Crisa economică și financiară.)

Relațiunile între Bulgaria și Turcia sînt tot încordate, ca mai de mult. Compăniile de soldați turci luptă cu bandele revoluționare macedoniene.

Statul bulgar nu lipsese a desaproba acțiunea comitetelor, cu toate acestea Turcia declară pe Bulgaria complice la toate turburările în Macedonia. Pentru Turcia, cel dintăi dușman este Bulgaria și în consecință persecută pe bulgarii în modul cel mai barbar; biserica și școlă sînt pentru turcii locul unde pot fi bulgarii persecutați în masă.

Sub pretext, că suprimă mișcări revoluționare, atacă Turcii comune întregi bulgăresci și le jăfuesc, deși pote multe nici nu sînt vinovate.

Sobrania s'a deschis din nou în ziua de 22 Aprilie st. v. Cu ocaziunea deschiderii s'a întîmplat un incident, care ar fi putut avea urmări grele. Calul unui oficer de gardă, s'a spăriat de un steag, așa de tare, în cât oficerul nu l'a mai putut stăpăni și a sărit peste trăsura. În care se afia Principele Ferdinand. Din fericire n'a fost vătămat nime, afară de oficer, care a cădut de pe cal, rîbindu-se ușor la cap. Principele și-a arătat mulțămirea către oficer decorându-l.

Programul acestei sesiuni extraordinare este verificarea alegerilor, revizuirea bugetului trecut și votarea împrumutului. Dacă un împrumut nu să va putea vota, Bulgaria va ajunge în mare încercătură financiară, căci nu va fi din ce să se plătescă nici funcționarii, decum cele alalte.

Din punct de vedere economic să pote remarca o îmbunătățire. Agio la aur a scădut și în Sofia la 11%. Acosta scădere s'a întîmplat în urma vîndărilor pe termen a rapitei, așa că a intrat aur în țară și argintul e căutat pentru a să plăti țaranilor. Înșă delăturându-seagio, tot nu să va delătura crisa economică, a cărei cauză este lipsa de credit. Capitaliștii străini să pare a nu avea încredere în piețele bulgare. Toate fabricatele străine să desfac din mîna comisionarilor, cari ridică prețul mărfit cu procentele mari. De aici urmază, că cumpărările sînt mici și neuniforme. Cumpărând un articol de modă de es. plătesci un preț

de două ori mai mare de cât valoarea lui, așa că mai bine te lipsești de el; sau (în Sofia) când funcționarii n'au primit salariul, neguțătorii nu mai vînd nimic. În ast fel de condițiuni, comerțul Bulgariei este în genere slab. Agricultură în modul cum să practice astăzi nu este în stare să ridice creditul țării. Pămîntul de alt cum destul de bun, e lucrat în modul cel mai primitiv și țărani abia are de unde plăti birul și cu ce să trăiască în decursul anului. Bulgaria produce cereale pentru trebuințele interne și foarte puțin pentru export. Pînea este efină, asemenea cele alalte produse din țară.

În fine articolele absolut trebuincioase, cari să produc în țară sînt ieftine. Țăranul bulgar mănîncă pîne de grâu; găinele, ouele și altele ce mai produce economia lui casnică le folosesc pentru sine și foarte puțin vinde, așa că hrana lui e bună și ieftină. Îmbrăcămintea țăranului e simplă dar trainică. Sôrtea țăranului bulgar e prin urmare foarte favorabilă. — Clasa funcționarilor este mică și starea unui funcționar bulgar nu e de invidiat.

Drumurile de țară sînt rău îngrijite, fiind mișcarea pe ele neînsemnată. — Liniile ferate sînt bine întreținute.

Dintre industrii sînt vrednice de amintit: industria de spirt, de zăhar și morăritul.

Rodja.

Din diecesa de Lugoj.

— *Tractul Torontului.* —

Ziua de 4 Maiu st. n. a fost o zi de bucurie pentru parochia din Sîn-Nicolau mare. O dorință ferbinte a poporului credincios e aproape împlinită. Edificarea bisericii lor, la care sa pus fundamentul încă în Octombrie 1901, a ajuns în stadiul de în acșira zi cu solemnitate sa putut așeza crucea pe vîrfurile turnului. Mult a contribuit la ridicarea solemnității Conte Alesandru Naco, cu soția sa, mare proprietar din loc și membru ereditar al casei magnaților, care au avut bunăvoința de a primi onorifica sarcina de nași. Binecuvîntarea crucii sa sevîrșit prin protopopul tractului Dr. Laurean Luca cu asistința preoților Vasiliu Deciu parochul locului și Luca Farcaș parochul Igrîșului.

Acești trei preoți în ornate sacre, precedați de ministranți și un șir lung de fetițe serbătorește îmbrăcate în alb, încunjuțați de o mare mulțime de popor de toate confesiunile și naționalitățile, — a plecat la 2 ore d. m. de la capelă la mîiestrul tinicher unde 8 fete ridicând crucea pe umere, au dus-o pînă la reședința contelui Naco, nașii Sf. Crucii, cărora Dșora Cornelia Luca condusă de Dl Emiliu Deciu le-a oferit un frumos buchet din flori naturale. De aici postându-se nași lângă cruce, procesiunea a înaintat la biserica nouă edificată. Este de observat că pe cale s'au făcut 3 hodini, una înderpt la biserica sêrbescă, alta la cea rom. cat. și alta la biserica rom. gr. or. cetindu-se ecteniile pentru Prea Sf. Sa Papa, pentru Episcopul Diecesan, pentru Maiestatea Sa regele, pentru cuitori și pentru tot poporul dreptcredincios.

Ajungînd la locul destinat, protopopul binecuvîntînd crucea, a arătat de ce onore se bucură semnul s. crucii după învierea din morți a Domnului Nostru Ișus Christos con-

form profeticelor cuvinte de la Isaia: „Și vor veni și vor vedea mărirea mea, și semni voi lăsa întru ei“ (66 18). Apoi s'a cetit istoricul edificării bisericii, care subscris de protopop, de cei 2 preoți fungenți, de contele Naco și alții și apoi pachetat într'o sticlucă, s'a așezat spre amînire în globul de la crucea turnului. După așezarea crucii la locul sêd, parochul locului, Vasiliu Deciu a mulțumit Illustrului naș pentru bunăvoința manifestată onorîndu-ne cu prezența la această frumoasă festivitate. Pe la 5 ore ne-am împrăsciat cu sperarea, că nu peste mult ne vom aduna, ca să fim de față la actul consacării, pe care credem, că Iubitul nostru Episcop diecesan Illustritatea Sa Dr. Demetriu Radn se va îndura a-l sevîrși.

Să ajute Dumnezeu!

X.

Spicuri literare.

Unirea și deșteptarea națională.

Despre importantul rol pe care Unirea l-a avut în deșteptarea națională a Românilor, — lucru cunoscut de alt cum în deobște — vorbesce și următoarele linii, scose din un articol publicat de distinsul profesor Păun.

Etă acelea șire:

La Italia întors-am noi mîna, când cerșirăm lumii ceva lumină mai înainte de Revoluția francesă, iar dînsa, generoasă regină a Latinității, ni-a descoperit toate comorile ei. Ne mîna spre ea vocea sîngelui, și vocea sîngelui o apleca zîmbitoare, spre noi. . . .

Cînd în secolul XVIII-lea Ardealul începu a fierbe doritor, de cultură, la Roma alergară într'un suflet premergătorii Renascerii noastre: Petru Maior și George Șincai. Catolicismul lor dogmatic le deschise bibliotecile Vaticanului, și ei, de acolo, scoseră orbitore argumente pentru latinitatea Românilor, într'o vreme, cînd nimeni, par-că, nu ne mai înțelegea rostul etnic. „Istoria pentru începutul Românilor“ de Petru Maior este un monument, înțaiia cernere critică a Istoriei naționale, scrisă anume de el „ca vîdînd Români din ce viță strălucită sînt prăsiți, toți să se indemne strămoșilor lor întru omenie și bună cuviință a le urma.“ O mai scurtă programă națională și mai nețermurită în idel creatore de cât acesta, nu-mi inchipuesc.

„Universul“ Nr. 89—1902.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. În scopul edificării unei biserici noue în Petridul-de-jos, poporenii au dat suma de 3170 cor. realizată din vinderea lemnelor unei păduri. Pe s. sêrbători a învierii Domnului, la inițiativa zelosului docente local Georgiu Tatar, au contribuit On. Domn Iosif V. Balint 2 cor., Balica Gerasim 2 cor., Balica Ion I. Geras. 2 cor., Moldovan Iacob 4 cor., Iosif Anca I. George 6 cor., Băl Ion I. Samoilă 2 cor., Pirv Iosif I. Simeon 10 cor., Balica Vasilie I. Gerasim 10 cor., Pirv George a Palvé 2 cor., Anca Niculae a Mariuchi 2 cor., Burkus T. Ion 2 cor., Burkus Tanase 2 cor., Balica Iosiv 2 cor., Anca Iosiv I. Simeon 6 cor., Pirv Iosiv a Petri 1 cor., Moldovan Simeon 2 cor., Balica Vasilie 4 cor., Florian Mitru 1 cor., Daraban Todor 1 cor., Urda Ion 2 cor., Anca George 2 cor., Cenan Todor 1 cor., Irimias Maria vîd. Micușan 2 cor. au contribuit la cumpăratură unu Potir

un disc și stelucă toate din argint de china bine întraurit în preț de 56 cor. Tot vîd. Maria Micușan n. Irimias a procurat înaintea amvonului 2 feșnice mari de lemn frumos pictate în preț de 32 cor. Întru pomenirea nenitătului ei soț Vasilie Micușan, decedat în comuna Sind. Simeon Niculiciu I. George a cumpărat tot pe s. sêrbători o cădelniță de argint de china în preț de 24 cor. pentru cari fapte creștinesci în numele curatoratului bisericesc, aduc Iubitului meu popor donator cea mai călduroasă mulțumită și rog pe Tatăl ceresc să le respălătescă cu daruri ceresci, și să-l binecuvinte pe toți. Petridul-de-jos, 3 Maiu 1902. Iosif V. Balint, paroch. — În comuna Breb, Maramureș, a repansat țăranul fruntaș Iacob Pop burcău de 74 ani, care a lăsat stei bisericii de acolo 200 corone.

Sciri personale. Duminecă dim. Escel. Sa a reîntors de la Pesta cu bine. Miercuri sara a luat parte la balul de Curte, unde a fost agrăit de Maiestatea Sa, er ziua următoare a fost primit în audiență. — Illustritatea Sa Episcopul Dr. Demetriu Radu încă a fost la Pesta cu acest prilej. — Rev. Dr. Augustin Bunea, cassar la cassa centrală, a fost numit cu ziua de 1 Iuniu n. administrator-adjunct la Administrația centrală capitulară, er Rev. Alesandru Uilăcan, pînă acum admin-adjunct a fost numit controlor la cassa centrală archidiececană în locul Rsmului Dr. Victor Szmi-gelski, numit cassar în locul Rsmului Dr. Bunea.

Din Archidieceasă. Cu ziua de 31. Maiu n. se escrie concurs pentru completarea parochiei Dêrgea, din distr. protopopes de același nume. Emolumintele sînt: casă parochială cu patru chilii, superedificatele economice, porțiune canonică de 11'428 jug. arătoriu. 9'1562 jug. rit și 1247° grădină, lectical, o zi de lucru și 2 metrete mari de cucuruz cu tutele ori în bani 1 cor. 60 fil. venitele stolari îndatinat. Beneficiul acesta e socotit în fasiunea pentru congruă cu 459 cor. 60 fil. — Cu ziua de 1 Iuniu n. e curentată parochia Seuleu, din distr. Morlaca. Emolumintele sînt: casă parochială de lemn cu 4 încăperi, apoi superedificatele economice. Preotul folosește două cemeterie, amîndouă în mărime de 1004°. Porțiunea canonică e de 9'395 jug. arător, 13'112 jug. cositoriu. 15'286 jug. pășune. Lectical câte 1 metretă à 30 l. grâu sau cucuruz. 1 zi eventual 1/2 zi lucru. ori în bani 80 fil. Stolariile îndatinat. Venitele sînt socotite în fasiunea pentru congruă în 419 cor. 48 fil.

Ajutore pentru meserieși. Din fundațiunea Vanceană se escrie concurs pentru dobîndirea alor 6 ajutore pe anul curent. Și anume: 1 ajutor de 120 cor. care se va conferi unui sodal care se face mîiestru, 1 de 80 cor. pentru un invetăcel care se face sodal, 3 de câte 40 cor. și 1 de 13 cor. 33 fil. pentru invetăceii de meserii. Suplicele provădute cu recerutele documente: atestat de botez, că sînt fi archidiecesei noastre, eventual rudeni cu mitrop. Dr. Vancea, contract de la respectivul mîiestru, atestat de la paroch că ieu parte la catechisare și-și împlinesc datorințele de creștini. Terminul concursului e 20 Iuniu n.

Masa studenților. Dôamna Aurelia Dan, din Mociu, a dăruit 25 cor. Cassa de economii „Porumbeana“ din Porumbacul-inf. 5 cor.

Convocare. Despărțemintul Cluj al Asociațiunii își va ține adunarea generală la 8 Iunie n. în școla gr. ort. din Coșocna.

Necrolog. † Niculae Fărcaș, preot deficient în Birghiș, născut la 1810. a repansat la 28 Martie a. c. în al 43. an al chirotoniei.

În veci amintirea lui!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Câte-va momente din Începuturile Bisericii române.

(Continuare.)

Când o mitropolie ajungea la atâta dezvoltare, în cât avea mai multe mitropolii sufragane, atunci ea lua numele de arhiepiscopie, primat sau exarhat. Asemenea exarhate găsim de timpuriu trei la resărit, Heraclea, Efesul și Cesarea Capadociei, aproape cu aceeași circumscripție, ca trei din diecesele civile ale prefecturii Orientului, Tracia, Asia și Pontul.¹⁾ În Iliric, arhiepiscopatul era în capitala prefecturii, Sirmium (azi Mitrovița în Sârbia), și cu toate că acest scaun n'a avut vre-odată o însemnătate deosebită în Biserică, totuși, fiind foarte aproape de Dacia Traiană colonisată, este probabil, că până la distrugerea prin Huni, pe la 460, el să fie avut independentă mitropolia mămă, care administra Dacia.

În 379 împărații Grațian și Teodosiu I-ul își împărțiră provisoriu imperiul; atunci provinciile apusene ale Iliricului, între cari erau și cele două Panonii, se alipiră către prefectura Italiei, din care formară diecesa civilă a Iliricului apusan cu capitala Sirmiu; provinciile resăritene, între cari și Dacia ripensă, cea mediterană și Mesia superioară (apusenă), se alipiră la imperiul de resărit ca o provincie proprie a Iliricului oriental, cu capitala Tesalonica.²⁾ Cât pentru Mesia inferioară (resăritenă) și Sciția minoră (Dobrogea), ele se țineau încă de sub Dioclețian de diecesa civilă Tracia.³⁾

Malul dunărean, de dincolo de Tisa și până în marea Neagră, se ținea deci de trei prefecturi, Italia, Iliricul, Orientul, ăr arhiepiscopii cei mai apropiați erau cei din Sirmiu, Tesalonica și Heraclea (lângă Bizanț). Din cari din trei se ținea Dacia Traiană? — Mesia resăritenă și Sciția minoră se găsesc sub papa Inocenție I-ul (412) ca nefiind supuse exarhatului din Tesalonica; în orî ce cas ele n'au căzut îndată cu dispozițiunea lui Dioclețian sub jurisdicțiunea arhiepiscopului din Heraclea, fiind că martirii de sub Liciniu (319) din acele provincii sînt cunoscuți numai apusului.⁴⁾ Sirmiu, după cum s'a spus, fiind foarte aproape de Dacia, ocupată atunci de coloniști, adică de Banat și Transilvania, va fi avut sub dînsul până pe la 460 aceste regiuni.

¹⁾ I. Hergenröther, Handbuch d. allgem. Kirchengeschichte, Freiburg i. B. 1884—6, vol. I, pag. 558.

²⁾ Dacă se cotesce în novela a 11-a a lui Iustinian, că acest oraș a devenit capitala Iliricului de abia după distrugerea Sirmiuului de Huni (460), acesta se datorește redacțiunii adesea meșteșugite a lui Tribonian, care caută aici să deducă jurisdicțiunea bisericească din autoritatea civilă; că Tesalonica era încă de mai înainte capitala prefecturii, o zice contimporanul Teodoret în istoria sa bisericească. V. Le Quien, Oriens christianus, Paris 1740, vol. II, pag. 4.

³⁾ I. Jung, Römer und Romanen, Innsbruck 1877, pag. 338.

⁴⁾ Argument întrebuitat și de Erbiceanu, Ulfila I. c. pag. 294 și 381.

Cât pentru restul teritoriului locuit astăzi de Români, lucrurile vor fi stat alt fel. În adevăr este știut, că Sirmiu nu avusese nici odată o jurisdicțiune întinsă. Ast fel canónele conciliului din Nicca s'au încredințat spre promulgare în Iliric nu arhiepiscopului present din Sirmiu, ci celui din Tesalonica și mitropolitului Sardicei.¹⁾ Jurisdicțiunea Sirmiuului se constată în 381 numai până în Dacia ripensă, cam în fața Olteniei. Restul peninsulei balcanice era supus — cu restricțiunea de sus pentru Mesia resăritenă și Sciția minoră — exarhatului din Tesalonica, celebru în totă anticitatea încă din timpurile apostolice. Rămâne deci, ca autoritatea bisericească superioară, de care se ținea Dacia Traiană cu Oltenia, să fie fost până la 460 Sirmiu, de atunci încolo Tesalonica, care făcea parte, cum se va vedea îndată, din patriarhia apusului.

Până a nu merge mai de parte, este necesar de a cerceta, dacă nu cum-va această situațiune ierarhică a suferit vre-o modificare de când cu năvălirea Visigoților. Aceștia, după cum se știe, primiseră sămînța evangheliei de la captivii lor capadocieni, între cari vor fi fost fără îndoială preoți. Ei se aflau deci cu Cesarea Capadociei în relație de Biserică fiică către „Biserica mămă”.²⁾ Acesta se dovedește și prin epistola 165 a s. Vasile, episcopului Cesareei, către Ascholiu, episcopul Tesaloniceii,³⁾ în care îi mulțumesc pentru moștele s. Sava, zicându-i că s'a arătat „ca un agricultor recunoscător celor ce deteră sămînța, trimițînd primiiile din fructe.” De sigur din cauza acestei independențe de o Biserică resăritenă aflăm de la s. Ión Chrysostom, că el a hirotonit (între 398 și 404) pentru Goți pe episcopul Unila, un succesori al lui Ulfila,⁴⁾ și că a avut de gând să-i dea un urmaș, când aușise despre mórtea acestui Unila. De ore ce înse Visigoții erau stăpâni și peste Dacia Traiană, și de ore ce toate acele acte de jurisdicțiune se făcuseră pe teritoriul Goției, nu a cădut ore această țară întregă, cu Dacia cu tot, sub exarhatul Cesareei și de aceea în urmă sub patriarhia Bizanțului?

Istoricii admit cu toții, ca Visigoții să fie fost convertați de Capadocieni. Nimic mai adevărat prin urmare, de cât supunerea Bisericii Goției sub muma ei spirituală, — cea din Cesarea. Dar această relație este teritorială, și nu personală, adică, eparchia fundată devine sufragana, ăr nu credincioșii, când trec marginile episcopiei; alt fel ar urma, că și Spania, cea ocupată de Visigoți, să fie supusă Cesareei, sau fericitului ei moștenitor, Bizanțului. De este înse vorbă, a se găsi scaunul episcopiei Goților, atunci trebuie să-l căutăm unde-va în apropierea Crimei. În adevăr, Teofil semnază actele

¹⁾ Mansi I. D. Sacrorum Conciliorum collectio amplissima. Florentiae 1759, vol. II, col. 882.

²⁾ Erbiceanu, Răspuns I. c. Nro 21.

³⁾ Ed. Migne, Patrol. gr.-lat. vol. XXXII, Paris 1886, col. 637—40.

⁴⁾ S. Ioan Chrysostomi Opera omnia, Parisiis 1621—4, epist. 14 ad Olympiadem, vol. IV, pag. 781.

conciliului ecumenic din Nicea, după unele manuscrise „Gotthiae Metropolis” adică „al metropolei (capitalei) Goției,” ăr după altele „Bosphoritanus”.¹⁾ Care să fie această capitală a Goției și ce are să facă titlul Bosphoritanus, pe lângă Bosphorensis (Panticapaeensis) purtat în același sinod de alt episcop, Domnus? Se știe, că Goții au cucerit Bosforul cimeric pe la 258, și mulțumita flotei apucate acolo, au făcut vestita lor expediție până în Capadocia. Acolo, prin Crimeea și-au avut timp îndelungat centrul puterii lor, și de aceea episcopul lor purta titlul de Bosforitan, după reședința sa. Acesta nu împedea înse, ca el să-și păstoreze turma și după migrațiunile ei spre apus. Raționamentul dezvoltat își găsesce o confirmățiune însemnată și afacerea sus amintitului Unila. După ce murise acest episcop în Goția, venise de acolo un diacon, Moduariu, la Constantinopol, aducînd o scrisore de la regele Goților, în care acesta cerea un episcop nou. S. Chrysostom, atunci în exil la Cucuzus în Armenia, aflînd despre acestea prin nisce călugări goți dintr'o mănăstire din Tracia,²⁾ căuta din resputeri să împedea pe intrusul episcop Teofil al Bizanțului să facă această hirotonire. El scrie deci pe la sfîrșitul anului 404 diaconisei Olympias,³⁾ diaconului Theodul⁴⁾ și călugărilor goți din mănăstirea „Promoti”,⁵⁾ să tragăne afacerea și să-i trimită în ascuns pe Moduariu, căci spera să hirotonescă însuși pe episcopul Goților. Ce motiv înse inspiră el Olimpiadei, ca să îndemne la amănare? Este în toful iernii, serie, și „ei (solii cu noul episcop) nu pot naviga acum în Bosfor sau în acele părți.” Așa dară trebuia să se aștepte ori și cum primăvara, pentru ca trimișii goți să pótă pluti înapoi în părțile Bosforului. Găsim deci și pe Unila și pe succesoriul lui tot prin Bosfor. Ulfila, urmașul lui Teofil, va fi avut și el titlul tot de acolo, și dacă i-a urmat⁶⁾ în episcopie, la 388, secretarul său Selena, acesta era fără îndoială Arian rămas în Tracia, pe câtă vreme Unila va fi fost pótă simultan episcopul gotic ortodox, de la 398 în colo. În fine, reședința episcopiei Goției în Bosforul cimeric devine sigură, fiind că o aflăm și mai târziu în Cafa, vechia Teodosia.⁷⁾

(Va urma)

¹⁾ Mansi I. c. vol. II, col. 696 și 702.

²⁾ Vor fi fost pe aici, căci arhiepiscopul Serapion al Heracleei a fost prins la dînsul, unde obicnuta a se ascunde. V. Viața s. Chrysostom în Migne, Patrol. gr.-lat. vol. XXXVII, Paris 1863 col. 219.

³⁾ Epistola citată.

⁴⁾ Epist. 206, ibid., pag. 927.

⁵⁾ Epist. 207, ibid., pag. 928. Și această mănăstire era în imperiul, probabil lângă Bizanț, de ore ce călugării erau persecutați din cauza că părtinau pe ilustrul exilat.

⁶⁾ Waitz I. c. pag. 50.

⁷⁾ Le Quien I. c. vol. I, col. 1241—2.

II.

Postul și medicina

sau

Ascetica și terapia.

(Continuare.)

La acesta laxare sau abatere, fără a greși, a contribuit, lătinându-se creștinismul, în prima linie climă și referințele de rase; și cu cât creștinismul s'a lătit din centrul său din Orient spre occident, și cu cât au fost încreștinate mai multe popoare de rasă celtică, germanică, slavică, și cu cât biserica cu instituțiunile sale s'a înrădăcinat mai adânc și în regiunile reci a globului, cu atât mai mult s'a ivit necesitatea de a acomoda singuraticile instituțiuni bisericesti după recerințele etnologice și climatice a singuraticilor țări și ginți, și acesta necesitate se pare că nicăiri n'a fost așa de dorită, ca în provinciile locuite de slavii din Europa ostică, la cari nu se puté aplica rigorea postului secolului 1. și 2-lea, ce altcum se mai practica cu greu în Galia, Britania și Germania, și chiar din motive climatice. Ba ar fi fost o tiranie neesecutabilă de a estinde stricteta postului celui lung din quadragesime, pe care Sirii, Mesopotamii, locuitorii insulelor grecesci, a Italiei inferioare și superioare, cari se bucurau de un ceriu pururea senin și de abundență și variațiune în nutremente — asupra locuitorilor supuși climatei aspre nordice pr. Irilor, Șvedilor și Sarmaților. Capacitatea infinită a bisericii de a se acomoda, a ținut cont de referințele țărilor nordice, și prin dispusețiuni înțelepte a făcut biserica suportabil postul și în diecesele Nordului, prin ce a rezolvat dilema, în care se aflau acele popoare, și au împăcat obligamentul moral cu necesitățile fiziologice. Inse praxa justificabilă și blândă pretinsă de referințele etnologice și tellurice, n'a putut rămâne fără reacțiune față de întreaga ascesa postului. Blandețea și ușurința în postire, introdusă din cauze climatice, a fost bătătoare la ochi, și a început a fi dorită și cerută și de credincioșii zonelor stimperate, ba și concésă de unii episcopi. Ca urmare a acesteia s'au născut trebuința, ca biserica se determine acum și felul mâncărilor pentru zilele de post. Până când postul a fost un ce absolut, n'a fost de lipsă de introducerea acestor măsuri.

Din secolul al 6-lea, a fost întrebarea acestor concesiuni mai des pertractate de către literații bisericesti și a fost pusă la ordinea zilei. Un lucru a fost predominant, și anume ca mâncările alese pentru post să fie nutritive, dar cu toate acestea să se încunjure carnea și vinul și în genere tot ce ar cauza deliciu și iritare în stimuli.

Antiochus zice: că ascesa este prânzul redus la o specie de mâncare și și aceea în măsură restrinsă.

Teofil ne mărturisese în o epistola a sa tradusă din a s. Hieronim, cum că abstenența de la carne și vin în quadragesime era regulă generală. S. Hieronim în o epistolă pascală zice: „Qui legum praecepta custodiunt, ignorant vinum in jejuniis, carniam esum repudiant.“ —

Despre conceptul „carnei“ erau păreri deosebite după țări și după usantile popoarelor. În unele locuri sub „carne“ se înțelegea numai carnea patrupedelor, și așa carnea de paseri cum și ouele se păreau fertate; tot așa și carnea de pește la cele mai multe popoare nu se opria, și era mâncare de post, dar doctorii bisericii conțențind recerințele ascesei, au insistat ca credincioșii să se abțină de la mâncarea acelor pești, a căror carne s'a părut prea nutritivă și prea delicată. Ast fel Clement Alesandrinul muștră pe acei credincioși, cari alegeau cele mai prețioase specii de pești pentru a satisface poftel de mâncare, tocmai ca și cei ce se desfătau în mod nelertat în mâncarea de carne. Se pare că și atunci, ca și acum gourmanții se priceau de minune de a nu postul și preceptul cu mâncarea lor favorită.

În unele locuri se abțineau și de la ouă și lapte, brânză etc.; și în unele biserici orientale a fost timp îndelungat datina, tocmai ca la Montaniștii, de a nu mânca fiertură în zile de post, ba și nucile, mandulele erau eschise de la masă.

Motivul biologic a dispensării postului.

Supunând la analiză decisiunile singuraticilor sinode, referitoare la posturi, vom afla cum că din secol în secol au intrat praxă diversă în modul de a posti la popoarele orientale și occidentale, și se constată o reducere repede în prescrierile postului impus de către biserică pe sama credincioșilor, și acesta laxare disciplinară s'a estins așa, în cât în secolul al 16-lea praxa de a posti era tot ca acesta de azi, cum o vedem în Germania și Franța.

Este de interes nu numai istoric ci și fiziologic, de a ave sumarul tuturor schimbărilor ce le-a esperiat legea bisericestă despre post în decursul timpurilor, cum și ordinațiunile și dispensale deosebitelor sinode naționale și provinciale. Din aceste toate s'ar constata cum că disciplina de odinioară a postului s'a acomodat, cu înțelepciunea propria bisericii catolice, după trebuințele biologice a țărilor și a popoarelor, fără inse se plardă din vedere când-va scopul ascetic a postului.

Divergențele geografice în tehnica postului au fost și sînt și acum varie. În secolul al 16-lea postia Italianii așa de strict, în cât în postul paresemilor (quadragesimae) în fie care săptămână 3 zile nu mâncau nimica fiertură, ci numai bucate uscate, și mai cu samă fructe și legume, pe când în Germania în acel timp — în urma dispensei papale — mâncau lapte, unt, brânză și ouă. Ba adese ori praxa postului nu era una și aceea nici în același părți de țară a unei și acelei diecese. Așa, locuitorii archidiecesei Köln din partea dreaptă a Renului-Vestfali — mâncau în post lapte, pe când cei din stînga râului se abțineau de la acesta mâncare.

Cu toate acestea, ori cum ni-s'ar părut de bătătoare la ochi, acesta disciplină nu putem ca să o numim de necorectă din partea bisericii, pentru că o analiză clară a recerințelor naționale-economice și biologice a respectivelor provincii, va esplica și motivul și grija bisericii, că pentru ce a procedat așa; și anume biserica a trebuit și trebuie să fie cu considerare și

la necesitățile igienice, ceea ce a și făcut tot de una.

În Rusia sudică s'a observat, cam din jumătatea primă a secolului trecut și și în decursul secolului ce a apus, cum că între poporul țaran graséză o bolă epidemică periculoasă, ce are numirea de „scorbut“. Și s'a constatat cum că acesta bolă se ivește de regulă și seceră cele mai multe jertfe, în timpul când credincioșii bisericii grecesci-schismatice postia mai tare și mai cu samă în postul Pascilor; ba în unele guvernamente au fost decimați de tot locuitorii, și cercetările medicali au constatat cu siguritate, cum că cauza acestei epidemii nimicitoare este nutreția slabă și uniformitatea în alimente. Poporul rusesc, ce și așa peste tot anul e silit se trăească miserabil, în timpul postului trăiește și mai rău, nefindu-i lertat a mânca nici ouă, nici lapte și nici mâncări grase, a căror suplinire nu se pôte a se înlocui prin oleul de olive, conces în post, dar prea scump pentru poporul sêrac.

Și cu toate aceste, în nici un cas așa de depiorabil prin aceste fapte, nu s'a aflat îndemnat „sfîntul sinod“ rusesc, de a modera disciplina postului și a o aplica după biologia poporului sêrac.

În biserica catolică de sigur un cas așa detestabil nu pôte fi trecut cu vederea, și pericolul era prevenit prin dispensa sau laxare din disciplina postului.

În Germania, Austria și Șvedia, postul, cu eseptiune de ajunuri, consta numai în abstenență de la carnea din animalele cu sânge cald cum și a extractelor din acele și a grăsimel; ba unii episcopi a unor diecese germane au permis pentru poporul sêrac folosirea unsorei. Pescii, moluscele, țestoșele, apoi bibera, sînt permise și în post a se consuma; tot așa și laptele, brânza, ouele și untul.

Popoarele de rasa latină, și Levantinii, postesc ce e drept mai strict și nu mânca untul, brânza și ouă în posturi.

Un motiv însemnat pentru care biserica creștină s'a abătut de la tipul original a postului în sens judaic, este a se căuta în împrejurarea în care se afla față de ascetica esagerată a unor eresuri, ce nișuia a se face importante prin ajunuri forte stricte și abstenența rafinată spre a ave trecere mare și influință asupra mulțimei spre a căștiga proseliți; ast fel biserica spre a preveni opiniunea greșită, și exesele ascetice, a demonstrat chiar prin o disciplină mai puțin rigurosă și a arătat că forma esternă a postului e de mai puțină valoare pentru salutea eternă, și se recere ca prima condiție, ca pōstitorul să fie sufletește curat și bun.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

Nicu Stejărel: Școlarul Declamator, versuri scrise și alese, pentru școlarii cari declaméză la anumite festivități. Mai toate versurile sînt de Nicu Stejărel (Nic. Stefu) căte-va de Coșbuc, Grozescu. Gândim că dacă era vorbă, se puteau găsi și mai multe și mai bune poezii de declamat, de cât cele scrise de dl Stejărel. Preț 50 fl. Arad 1902. pag. 79.

„Semănătorul“, Nr. 23 cu următorul sumar: Pădureanu, S. — Fragmente Inedite (poesii). M. Eminescu. — Pe aripile vântului, Ion Gorun. — Pe luncă (poesie), Zefrina. — Note, A. Vlahuță. — Renunțare (poesie), M. Eminescu. — Pământ și apă, C. Hodoș. — Răspunsuri, Red. Numărul 20 bani. Abonamentul 10 lei pe an. Abonamente se pot face și la redacția foil noastre, trimițându-se banii înainte cel puțin pe 1/2 an.

„Convorbiri Literare“, Nro 5. Anul 36—1902. cu următorul cuprins: I. A. Rădulescu, Din poeziile inedite ale lui Mihail Eminescu. — A. Naum, Povestea Vulpei. Cântul XV. — N. Iorga, Istoria lui Mihail Viteazul. Înaintașii și vecinii lui Mihail Vodă: Ștefan Surdul, Alexandru cel Rău, Aron. Mihail ajunge domu. — G. Bogdan-Dulcă, Cestiuni de învățămînt. Limba germană în gimnaziul român. — T. G. Djuvara, Poesia lui Șerbănescu. Cu scrisori și poezii inedite. — I. Biannu, Actul de naștere al corpului advocaților în Țara Românească la 1831. — Il. Chendi, Samson L. Bodnărescu (notiță biografică).

Dr. Ioan Mihályi: Diplome maramurșene din secolul XIV. XV. M.-Sziget 1900. un foarte prețios volum de 676 pag. conține 366. documente relative la istoria Maramurșului adunate și comentate cu multă îngrijire. Colecția acesta a fost premiata de Academia română în sesiunea actuală cu 4000 Lei. Costă broșată 10 cor. legată 12 cor.

Vasiliu Ranta Buicescu: *Novela*. tomul I. Gherla, „Aurora“ 1902. pag 286. prețul 1 cor. 60 fl. conține 15. novele, publicate deja prin revistele noastre.

Dr. Augustin Bunea: *Vechile Episcopii Românesce a Vadului, Geacagiului, Silvașului și Bălgradului*. Blaș 1902, pag. 152. prețul 2 cor. 50 fl.

Emil Bougand: *Mama sfintului Augustin*, traducere de Salba, tipărită cu cheltuiela și îngrijirea dlui prof. Dr. E. Dăianu. Un prețios volum de 494 pag. hârtie fină, tipar curat, prețul broș. 3 cor. legată în lux 4 cor. Se poate procura de la editor și tipografia arhidieceșană, alăturând și sepele de porto postal 30 fl.

Suplex libellus Valachorum. text original și traducere făcută de Dr. Elie Dăianu, Sibiu 1901. pag. 67. prețul 1 cor. Se poate procura și de la Tipografia arhidieceșană.

Statistica Românilor din Transilvania în anul 1750. făcută de vicariul episcopesc Petru Aron și publicată de Dr. Augustin Bunea, canonic mitropolitan Sibiu 1901. Costă 1 cor. + 10 fl. porto și se poate procura de la Rsmul autor Dr. Augustin Bunea în Blaș.

Posta „Unirii“.

a+b. Abonament în America avem pe Iosif Hordobetz, P. O. Hubbard, Ohio, Bocs. Nr. 265. Nord-America Unite-state.

Editor și redactor răspundător:

Aurel C. Domșa.

A apărut:

TRAGEDIA CALVARULUI,
de *L'abbé Henry Bolo,*
tradusă în românește de membrii societății de lectură „*INOCENȚIU MICU CLAIN*“ a teologilor din Blaș.

Ediț. societății, tiparul „Tipografiel“ societ. pe acțiunî în Sibiu. Prețul: 2 cor. pentru România: 3 lei.

În această scriere se tratăză, într'o concepțiune originală și într'un stil superb, *divina tragedie* a Mântuitorului. E o lectură, ce înaltă fie care suflet creștinesc, obiectuuit a simți și gândi.

Traducerea e vrednică de original; pare că nici nu e traducere. Un limbaj verde româneșc, în felul scripturilor sfinte, este caracteristica escelentei traducerii, care face onore tinerilor teologi de la Blaș. Unitatea stilului e așa de evidentă, în cât ni-se pare că unul singur a făcut întreaga traducere.

Înfășoșarea tehnică nu desminte reputațiunea bună a atelierului „Tipografiel“.

Er broșurarea în stil antic, franțozesc, îi dă o formă originală și atrăgătoare. Învelișul e de hârtie pergament.

Rar se vede în piața de cărți româneșce o carte cu infășoșare așa de elegantă, demnă și atrăgătoare.

MERSUL TRENURILOR pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1902.

Budapesta—Predeal				Copșa-mică—Sibiu—Avrig—Făgăraș			
Tren de parșon.	Tren de parșon.	Tren accelerat		Tren de parșon.	Tren accelerat	Tren de parșon.	
10—	8.50	2.10	pl. Viena sos.	1.50	1.50	6.20	2.21
8.30	5.45	9.15	Budapesta	7.10	7.50	6.20	3.56
11.31	9.02	11.12	Szolnok	8.22	5.32	9.25	4.12
1.33	11.33	12.47	P. Ladány	12.54	3.56	1.12	7.04
3.42	1.48	2.11	sos. } Oradea-mare { pl.	11.04	2.38	11.86	5.28
3.58	2.06	2.18	pl. } Mező-Telegd { sos.	10.44	2.31	11.17	6.15
4.38	3.08	2.50	Rév	10.07	2.01	10.42	8.34
5.20	3.45	3.26	Bratca	9.32	1.34	10.08	6.35
5.43	4.06		Ciucia	8.37	12.52	9.19	4.25
6.31	4.52	4.16	B. Huedin	7.54	12.20	8.37	5.01
7.16	5.32	4.52	Ghârbău	6.54	7.37		10.29
8.06	6.24		sos. } Cluș { pl.	6.13	11.01	7.—	12.48
8.33	6.59	5.55	pl. } Apahida { sos.	5.24	10.46	6.45	7.19
8.50	8.30	6.11	Ghiriș	5.02	6.27		7.55
9.07	8.59	6.27	sos. } Cucurdea { pl.	3.40	9.23	5.12	8.02
10.14	10.29	7.26	pl. } Uioara { sos.	3.11	8.54	4.43	8.52
10.44	11.16	7.50	Vințul de sus	3.04	8.49	4.38	9.06
10.56	11.31	7.52	Aiud	2.58	4.27		10.29
11.03	11.40		sos. } Teiuș { pl.	2.51	4.20		10.29
11.12	11.50		pl. } Crăciunel { sos.	2.29	8.23	3.59	10.30
11.34	12.20	8.16	Micăsasa	2.07	8.06	3.38	10.30
11.52	12.46	8.32	sos. } Copșa-mică { pl.	1.42	8.00	3.02	11.22
12.24	1.43	8.37	pl. } Mediaș { sos.	1.09	7.34	2.36	11.22
12.53	2.17		pl. } Elisabetopol { sos.	12.56	7.08	1.44	10.45
1.02	2.26	9.04	sos. } Sighișora { pl.	12.11	7.08	1.44	10.45
1.45	3.14	9.31	pl. } Hașfalău { sos.	11.50	6.56	1.25	10.45
2.01	3.33	9.43	sos. } Homorod { pl.	11.14	6.50	1.06	10.45
2.15	3.48	9.47	pl. } Ágostonfalva { sos.	10.55	6.37	12.49	10.45
2.33	4.03	10.01	sos. } Apața { pl.	10.24	6.16	12.18	10.45
3.04	4.45	10.25	pl. } Feldióra { sos.	9.45	5.49	11.40	10.45
3.40	5.27	10.53	sos. } Brașov { pl.	9.35	5.42	11.33	10.45
3.47	5.43	11.—	pl. } Timiș { sos.	9.12	5.28	11.16	10.45
4.03	6.08	11.14	sos. } Predeal { pl.	7.46	4.23	10.03	10.45
5.35	7.52	12.26	pl. } București { sos.	7.03	4.23	10.03	10.45
6.13	8.32	12.58		6.38	3.50	9.22	10.45
6.43	9.09	1.16		5.58	3.35	8.57	10.45
7.16	9.40	1.35		5.08	3.15	8.27	10.45
8.—	10.25	2.09			2.45	7.48	10.45
8.55		2.19			2.18	5.—	10.45
4.40		3.01			1.42	4.24	10.45
5.10		3.31			1.12	3.32	10.45
11.55		9.10			9.15	7.50	10.45

Notă: Orele însemnate în stânga stațiunilor sînt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerii încadrați cu linii mai negre însemnă orele de noapte.